

Věc C-251/24

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

9. dubna 2024

Předkládající soud:

Curtea de Apel București (Rumunsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

28. února 2024

Žalobkyně:

Axpo Energy Romania SA

Žalovaní:

Agenția Națională de Administrare Fiscală

Guvernul României

Předmět původního řízení

Žaloba na náhradu škody, která měla žalobkyni Axpo Energy Romania SA údajně vzniknout v letech 2022 a 2023 v důsledku platby poplatku do Fondu pro transformaci energetiky v souvislosti s obchodní činností, spolu s příslušnými úroky, a na náhradu škody, která žalobkyni údajně vznikla v důsledku uplatnění mechanismu pro stanovení stropu cen zemního plynu a elektřiny pro konečné spotřebitele.

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

V souladu s článkem 267 SFEU se žádá o výklad článků 28, 30, 35, 101 a 102, čl. 107 odst. 1 a čl. 108 odst. 3 SFEU, jakož i některých ustanovení směrnice 2019/944, nařízení 2019/943, nařízení 2022/1854 a směrnice 2006/112.

Předběžné otázky

- 1) Musí být ustanovení čl. 3 odst. 1, 3 a 4 a čl. 9 odst. 2 směrnice (EU) 2019/944 ve spojení s čl. 101 odst. 1 SFEU, podle nichž musí členské státy zajistit rovné a nediskriminační podmínky pro účastníky trhu s elektřinou, vykládána [v tom smyslu], že brání tomu, aby členský stát diferencovaně uložil dodatečnou daňovou povinnost, jako je poplatek za obchodní činnost upravený v OUG č. 27/2022, pouze pro určité účastníky obchodující na velkoobchodních trzích s energií, jako jsou dodavatelé vykonávající obchodní činnost, s vyloučením jiných kategorií účastníků, jako jsou výrobci kombinované výroby elektřiny a tepla, jakož i ti, jejichž výrobní kapacity byly uvedeny do provozu po 1. dubnu 2022?
- 2) Musí být ustanovení článků 101 a 102 SFEU, podle nichž členské státy nesmějí přijmout opatření, která vylučují, omezují nebo narušují hospodářskou soutěž na vnitřním trhu nebo omezují či kontrolují výrobu nebo prodej nebo která uplatňují vůči obchodním partnerům rozdílné podmínky při plnění stejné povahy, vykládána [v tom smyslu], že brání tomu, aby členský stát zavedl dodatečnou daňovou povinnost, jako je poplatek za obchodní činnost upravený v OUG č. 27/2022, pouze pro určité účastníky obchodující na velkoobchodních trzích s energií, jako jsou dodavatelé vykonávající obchodní činnost, s vyloučením jiných kategorií účastníků, jako jsou výrobci kombinované výroby elektřiny a tepla, jakož i ti, jejichž výrobní kapacity byly uvedeny do provozu po 1. dubnu 2022, čímž u účastníků podléhajících poplatku dochází ke znevýhodnění v hospodářské soutěži?
- 3) Musí být ustanovení čl. 107 odst. 1 SFEU a čl. 108 odst. 3 SFEU o povinnosti členských států oznamovat státní podpory vykládána v tom smyslu, že takový vnitrostátní předpis, jako je poplatek za obchodní činnost upravený v OUG č. 27/2022, představuje státní podporu poskytnutou osobám osvobozeným od placení poplatku, která podléhá oznamovací povinnosti?
- 4) Musí být ustanovení čl. 3 písm. a), b), h) a p) a čl. 10 odst. 1, 4 a 5 nařízení 2019/943 ve spojení s [body] 22 a 23 [odůvodnění] preambule nařízení, čl. 5 odst. 1, 3 a 4 směrnice 2019/944 a článkem 8 nařízení 2022/1854, které upravují zásady tvorby cen na velkoobchodním trhu s energií, vykládány [v tom smyslu], že brání tomu, aby členský stát zavedl dodatečnou daňovou povinnost, jako je poplatek za obchodní činnost upravený v OUG č. 27/2022? Lze při výkladu těchto ustanovení považovat poplatek za přiměřený v kontextu, v němž nezohledňuje provozní náklady účastníků trhu vykonávajících obchodní činnost? Lze při výkladu těchto ustanovení považovat poplatek za nediskriminační v kontextu, v němž se vztahuje pouze na část účastníků velkoobchodního trhu, kteří vykonávají činnosti nákupu a dalšího prodeje energie?
- 5) Musí být ustanovení článků 28, 30 a 35 SFEU, článku 3 nařízení 2019/943 a článku 3 směrnice 2019/944, která zakazují zavádění legislativních překážek pro přeshraniční toky elektřiny mezi členskými státy, vykládána v tom smyslu, že

brání tomu, aby členský stát uložil dodatečnou daňovou povinnost, jako je poplatek za obchodní činnost upravený v OUG č. 27/2022, který v období od 1. září do 16. prosince 2022 stanovil pro vývozní transakce přísnější vzorec výpočtu, v němž nebyl uznán žádný zisk, zatímco v případě tuzemského prodeje byl uznán fiktivní zisk ve výši 2 %? Brání unijní právo při výkladu těchto ustanovení zavedení takového poplatku, který od 16. prosince 2022 stanoví výběr poplatku pouze v případě prodeje množství energie určené na vývoz, avšak nikoliv v případě dovozu energie?

6) Brání ustanovení článku 401 směrnice 2006/112, které členskými státy zakazuje ukládat daně nebo poplatky z obratu vedle daně z přidané hodnoty, tomu, aby členský stát uložil účastníkům trhu, kteří vykonávají obchodní činnost, dodatečnou daňovou povinnost, jako je poplatek za obchodní činnost upravený v OUG č. 27/2022?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva

Smlouva o fungování Evropské unie: články 28, 30, 35, 101, 102 a 107 a čl. 108 odst. 1 a 3

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU: čl. 3 odst. 1, 3 a 4, čl. 5 odst. 1, 3 a 4 a čl. 9 odst. 2

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943 ze dne 5. června 2019 o vnitřním trhu s elektřinou: body 22 a 23 odůvodnění, čl. 3 písm. a), b), h) a p) a čl. 10 odst. 1, 4 a 5

Nařízení Rady (EU) 2022/1854 ze dne 6. října 2022 o intervenci v mimořádné situaci s cílem řešit vysoké ceny energie: článek 8

Směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty: bod 4 a 7 odůvodnění a článek 401

Uplatňovaná unijní judikatura

Rozsudky ze dne 6. října 1982, CILFIT v. Ministero della Sanità (283/81, Sb. rozh. 1982, s. 3415), EU:C:1982:335; ze dne 21. listopadu 1991, Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires a další v. Francie (C-354/90, Sb. rozh. 1991, s. I-5505), EU:C:1991:440, body 10 a 14; ze dne 12. dubna 1994, Halliburton Services v. Staatssecretaris van Financiën (C-1/93, Sb. rozh. 1994, s. I-1137), EU:C:1994:127, bod 15; ze dne 15. července 2004, Pearle a další (C-345/02, Sb. rozh. 2004, s. I-7139), EU:C:2004:448, body 30-32; ze dne 15. prosince 2005, Unicredito Italiano (C-148/04, Sb. rozh. 2005, s. I-11137), EU:C:2005:774, bod 42; ze dne 7. září 2006, Marrosu a Sardino (C-53/04, Sb. rozh. 2006, s. I-7203), EU:C:2006:517, bod 54; ze dne 5. října 2006,

Transalpine Ölleitung in Österreich (C-368/04, Sb. rozh. 2006 s. I-9957), EU:C:2006:644, bod 39; ze dne 16. února 2012, Eon Aset Menidjunt (C-118/11), EU:C:2012:97, bod 76; ze dne 25. února 2021, Novo Banco (C-712/19), EU:C:2021: 137, bod 45; ze dne 27. ledna 2022, Fondul Proprietatea (C-179/20), EU:C:2022:58, body 84 a 85; ze dne 7. dubna 2022, Autonome Provinz Bozen (C-102/21 a C-103/21), EU:C:2022:272, body 58 a 59; stanovisko generální advokátky J. Kokott přednesené dne 5. září 2013, C-385/12, EU:C:2013:531, bod 89.

Uplatňovaná ustanovení vnitrostátního práva

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2022 privind măsurile aplicabile clienților finali din piața de energie electrică și gaze naturale în perioada 1 aprilie 2022-31 martie 2023, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, cu modificările și completările ulterioare (nařízení vlády s mocí zákona č. 27/2022 o opatřeních týkajících se konečných zákazníků na trhu s elektřinou a zemním plynem v období od 1. dubna 2022 do 31. března 2023 a o změně a doplnění některých normativních aktů, ve znění pozdějších předpisů) (dále jen „OUG č. 27/2022“), schválené zákonem č. 206/2022: čl. 15 odst. 1, 2 a 5 stanoví následující:

- zavádí se zvláštní daň ve výši 80 %, která se vypočítá podle zvláštní metodiky a uplatní se na dodatečné příjmy výrobců elektřiny a zemního plynu;
- daň se nevztahuje na dodatečné příjmy z výrobních kapacit uvedených do provozu po datu vstupu tohoto nařízení vlády s mocí zákona v platnost a na společnosti poskytující veřejné služby v oblasti vytápění, které vyrábějí elektřinu z kombinované výroby elektřiny a tepla;
- daň se odvádí do státního rozpočtu na zvláštní příjmový rozpočtový účet do 25. dne měsíce následujícího po měsíci, za který je daň splatná.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 119/2022 pentru modificarea și completarea OUG nr. 27/2022, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul energiei, aprobată prin Legea nr. 357/2022 (nařízení vlády s mocí zákona č. 119/2022, kterým se mění a doplňuje OUG č. 27/2022 a kterým se mění a doplňují některé normativní akty v odvětví energetiky, schválené zákonem č. 357/2022) (dále jen „OUG č. 119/2022“): článek I bod 13, kterým se mění článek 15 OUG č. 27/2022, stanoví v podstatě následující:

- daň původně zavedená v OUG č. 27/2022 je nahrazena poplatkem do Fondu pro transformaci energetiky (dále jen „poplatek“);
- od 1. září 2022 platí poplatek výrobců elektřiny, agregované subjekty vyrábějící elektřinu, obchodníci, dodavatelé vykonávající obchodní činnost a agregátoři obchodující s množstvím elektřiny nebo zemního plynu na velkoobchodním trhu;

- poplatek se nevztahuje ani na výrobní kapacity uvedené do provozu po 1. září 2022, ani na společnosti poskytující veřejné služby v oblasti vytápění, které vyrábějí elektřinu z kombinované výroby elektřiny a tepla;
- dvoustranné smlouvy uzavřené na velkoobchodním trhu prostřednictvím přímého jednání musí smluvní strany oznámit Národnímu energetickému regulačnímu úřadu do dvou pracovních dnů od jejich uzavření;
- poplatek vypočítá, vykáže a zaplatí prodávající měsíčně, a to do 25. dne měsíce následujícího po měsíci, za který je poplatek splatný;
- poplatek (P) se vypočítá takto: $P = (Pct - Nc) \times Mn \times 100 \%$, kde: Mn = množství energie obchodované na vývoz nebo dodané; Pct – průměrná obchodní cena energie na denním trhu platná pro den předcházející transakci; Nc – nákupní cena.

Příloha č. 3 OUG č. 119/2022 (která se stala přílohou č. 6.1 OUG č. 27/2022) v podstatě stanoví následující:

- stanovení poplatku se provádí na základě rozdílu mezi: a) měsíčním váženým průměrem prodejní ceny elektřiny/zemního plynu dodané během referenčního měsíce a b) měsíčním váženým průměrem nákupní ceny elektřiny/zemního plynu dodané během referenčního měsíce a podílem na zisku ve výši 2 %;
- při výpočtu dodaného množství se berou v úvahu všechna množství, s nimiž se v referenčním měsíci obchoduje, bez ohledu na datum uzavření smlouvy.

Stručný popis skutkového stavu a původního řízení

- 1 Žalobkyně působí na trhu s elektřinou a zemním plynem a vykonává jak dodavatelské činnosti pro konečné spotřebitele, tak obchodní činnosti, tj. velkoobchodní nákup a prodej elektřiny a zemního plynu prostřednictvím finančních smluv nebo smluv o fyzické dodávce.
- 2 V rámci své obchodní činnosti žalobkyně obchoduje s elektřinou a zemním plynem tak, že uzavírá smlouvy o prodeji nebo nákupu na velkoobchodních trzích, čímž zároveň zajišťuje potřebu likvidity a stability ostatních účastníků trhu s energií, kteří mohou od obchodníků nakupovat energii a zemní plyn, aby vyplnili případný nedostatek nebo zmírnili rizika.
- 3 Obchodní činnost žalobkyně je schopna nabídnout účastníkům trhu střednědobou a dlouhodobou ochranu proti kolísání cen v odvětví energetiky. V tomto ohledu žalobkyně na základě analýz trhu a odborných prognóz uzavírá krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé smlouvy na prodej nebo nákup značného množství elektřiny, čímž zajišťuje potřebnou stabilitu jak výrobců, tak dodavatelů spotřebitelů, velkoobchodníků elektřiny nebo jiných obchodníků.

- 4 Pokud jde o činnost v oblasti dodávek energie, ta zahrnuje prodej elektřiny nebo zemního plynu koncovým zákazníkům, jakož i nákup objemů dodaných koncovým zákazníkům prostřednictvím velkoobchodních produktů.
- 5 Na žalobkyni jako obchodníka se vztahují OUG č. 119/2022 a OUG č. 27/2022, kterými rumunský stát zavedl opatření na ochranu konečných spotřebitelů stanovením stropu pro ceny elektřiny, které jsou jim fakturovány, a zároveň stanovil mimořádné dodatečné daňové povinnosti pro obchodníky a výrobce elektřiny a zemního plynu.
- 6 Žalobou podanou dne 5. prosince 2022 se žalobkyně domáhá, aby Curtea de Apel București (odvolací soud v Bukurešti, Rumunsko), předkládající soud v projednávané věci, proti Guvernul României (rumunská vláda) a Agenția Națională de Administrare Fiscală (Národní agentura pro správu daní, Rumunsko) (ANAF), žalovaným:
 - uložil žalovaným povinnost zaplatit jako náhradu škody částku, která byla předem vyčíslena na 8 983 755 RON (rumunských lei), jako náhradu vzniklé škody nebo která žalobkyně podle jejího názoru měla vzniknout v letech 2022 a 2023 z důvodu zaplacení poplatku týkajícího se obchodní činnosti, jakož i zákonných úroků z této částky;
 - uložil žalovaným povinnost nahradit škodu, která žalobkyni vznikla nebo měla vzniknout v letech 2022 a 2023 v důsledku uplatnění mechanismu cenového stropu pro zemní plyn a elektřinu pro konečné spotřebitele;
 - předložil Curtea Constituțională (Ústavní soud, Rumunsko) námitku protiústavnosti některých ustanovení OUG č. 27/2022;
 - zrušil Ordinul președintelui ANAF nr. 1635/2022 privind modificarea și completarea Ordinului președintelui ANAF nr. 587/2016 pentru aprobarea modelului și conținutului formularelor utilizate pentru declararea impozitelor și taxelor cu regim de stabilire prin autoimpunere sau reținere la sursă (vyhláška předsedy ANAF č. 1635/2022, kterou se mění a doplňuje vyhláška předsedy ANAF č. 587/2016 o schválení vzoru a obsahu formulářů používaných pro daňové přiznání a daně podléhající režimu samovyměření nebo srážkové daně) (dále jen „vyhláška č. 1635/2022“), neboť se jedná o sekundární akt vydaný za účelem uplatnění údajně protiústavních vnitrostátních předpisů a jednak o správní akt vydaný v rozporu s primárním vnitrostátním právem.
- 7 Žalovaní vznesli ve svých žalobních odpovědích několik námitek a ve věci samé navrhli, aby byla žaloba zamítnuta jako neopodstatněná.
- 8 V průběhu řízení žalobkyně předkládajícímu soudu navrhla, aby položil Soudnímu dvoru předběžné otázky.

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

- 9 Žalobkyně tvrdí, že jsou použitelná některá ustanovení unijního práva a že zavedení povinnosti platit poplatek je v rozporu s ustanoveními SFEU, nařízeními 2022/1854 a 2019/943 a směrnicemi 2019/944 a 2006/112.
- 10 Tvrdí, že byla povinna platit poplatek ve vztahu k zisku a že nezohledňuje veškerou její činnost, neboť mechanismus stanovení stropu vyžaduje, aby vykazovala ztráty, protože vzorec pro výpočet poplatku nezohledňuje realitu trhu a způsoby provádění obchodní činnosti.
- 11 Podle žalobkyně, jelikož zohledňuje pouze ziskové měsíce, ale nezohledňuje měsíce, které přinesly ztráty v jejím podnikání, ani výdaje nezbytné pro výkon její činnosti, vede poplatek k faktické konfiskaci fiktivních zisků, což má negativní důsledky pro její činnost.
- 12 Tím, že se poplatek vztahuje na všechny velkoobchodní transakce související s obchodní činností bez ohledu na to, kdy byly transakce uzavřeny, má retroaktivní účinky, což je v rozporu se zásadami právní jistoty a předvídatelnosti daňového zatížení. Většina velkoobchodních transakcí se totiž uzavírá prostřednictvím (termínových) *forwardových* smluv, které byly uzavřeny dlouho před vstupem poplatku v platnost, tedy v době, kdy účastníci trhu nemohli účinky poplatku účetně zohlednit.
- 13 Kromě toho zavedení nadměrné oznamovací povinnosti v souvislosti s dvoustrannými transakcemi na velkoobchodních trzích do dvou dnů od jejich uzavření, jakož i uložení pokut až do výše 5 % obratu za protiprávní jednání, které není jasně upraveno, brání svobodnému a předvídatelnému výkonu hospodářské činnosti žalobkyně.
- 14 ANAF navrhuje, aby byla žádost o rozhodnutí o předběžné otázce předložená Soudnímu dvoru prohlášena za nepřijatelnou s tím, že všechny otázky položené žalobkyní se týkají pouze ustanovení OUG č. 27/2022, a nikoli vyhlášky č. 1635/2022, která je předmětem žaloby na neplatnost v projednávané věci. Podle ANAF se žalobkyně ve skutečnosti domáhá toho, aby Soudní dvůr vydal rozhodnutí, které by vedlo k vyřešení věci předkládajícím soudem, a otázky položené předkládajícím soudem se týkají výlučně konkrétních aspektů projednávané věci, takže nejsou splněny podmínky přípustnosti stanovené v článku 267 SFEU.

Stručné odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 15 Předkládající soud upřesňuje, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je nezbytná k vyřešení věci s ohledem jak na argumenty žalobkyně týkající se protiprávnosti poplatku, tak na účinky ustanovení unijního práva v oblasti státních podpor, na slučitelnost daně se základními svobodami, s obecnými zásadami unijního práva a s politikami v oblasti zdanění energie z obnovitelných zdrojů.

16 S ohledem na judikaturu Soudního dvora (rozsudky Marrosu a Sardino, bod 54, a Eon Aset Menidjmunt, bod 76) a na skutečnost, že v projednávané věci je požadován výklad souladu některých vnitrostátních ustanovení a praxe vnitrostátního orgánu s ustanoveními a obecnými zásadami unijního práva, předkládající soud uvádí, že existuje nesporná spojitost s unijním právem. Předkládající soud rovněž uvádí, že položené otázky dosud nebyly předmětem rozhodnutí o předběžné otázce v obdobné věci a že nebyly Soudním dvorem analyzovány, takže v souladu s kritérii, která Soudní dvůr rozvedl v rozsudku CILFIT v. Ministero della Sanità, konstatuje, že správné použití unijního práva není natolik zřejmé, aby nevznikaly důvodné pochybnosti o tom, jak je vyřešit.

a) K první a druhé otázce

17 Podle předkládajícího soudu je výklad Soudního dvora nezbytný k určení, do jaké míry je poplatek uložený pouze některým obchodníkům a dodavatelům vykonávajícím obchodní činnost slučitelný s obecnými zásadami rovnosti a zákazu diskriminace a s povinností členských států zajistit rovné a nediskriminační podmínky pro účastníky trhu s elektřinou. Zásada rovnosti znamená vyloučení diskriminace a rovné zacházení s osobami ve stejných a srovnatelných situacích. Obdobně, jako aplikace této zásady, se unijní úroveň vyvinula zásada daňové neutrality, která vyžaduje, aby členské státy nevytvářely neodůvodněnou diskriminaci mezi daňovými poplatníky.

18 V konkrétním kontextu odvětví energetiky upravují citovaná ustanovení unijního práva povinnost členských států zajistit rovné a nediskriminační podmínky pro výrobce elektřiny (článek 3 směrnice (EU) 2019/944) a nenarušovat hospodářskou soutěž vytvářením znevýhodnění v hospodářské soutěži na úkor některých účastníků trhu.

19 Předkládající soud uvádí, že žalobkyně tvrdila, že v období od 1. září do 16. prosince 2022 způsob výpočtu poplatku z transakcí určených na vývoz znamenal, že nebyl uznán žádný zisk za předpokladu, že energie byla vyvezena v rámci prostoru uvnitř Společenství, zatímco tuzemské transakce využívaly fiktivní ziskové rozpětí ve výši 2 %, což mělo za následek zjevné narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu Unie. Toto snížení zisku a konkurenceschopnosti bylo svévolně uvaleno na obchodníky a dodavatele, kteří vykonávají obchodní činnost, přestože nejsou jedinými subjekty zabývajícími se nákupem/prodejem elektřiny na energetických trzích – výrobci energie a především výrobci energie z obnovitelných zdrojů vykonávají totožnou činnost, odlišnou od obchodování s energií vyrobenou z vlastních zdrojů.

20 Kromě toho výrobní kapacity a výrobci nepodléhající poplatku získali konkurenční výhodu oproti všem dodavatelům vykonávajícím obchodní činnosti, jako je žalobkyně, pokud jde o uvádění energie na velkoobchodní trh.

21 Žalobkyně rovněž tvrdila, že jak výrobci elektřiny, tak obchodní společnosti působí na stejných trzích na unijní nebo na vnitrostátní úrovni, a jsou tedy

konkurenty a nacházejí se v obdobném postavení, pokud jde o uvádění elektřiny na trh. Rozdílné zacházení s hospodářskými subjekty v podobných situacích vede k zavedení selektivního a diskriminačního režimu, což omezuje hospodářskou soutěž.

- 22 V důsledku toho předkládající soud, zejména s ohledem na bod 15 rozsudku *Halliburton Services v. Staatssecretaris van Financiën*, považuje za nezbytné položit Soudnímu dvoru otázku, aby určil, zda akty unijního práva upravující zásady rovnosti a zákazu diskriminace a povinnost členských států zajistit rovné a nediskriminační podmínky pro účastníky trhu s elektřinou brání tomu, aby členské státy stanovily poplatek diferencovaně tak, že z povinnosti platit tento poplatek vyloučí některé kategorie výrobců.

b) Ke třetí otázce

- 23 Předkládající soud má za to, že tato otázka je nezbytná k určení, do jaké míry představuje poplatek státní podporu poskytnutou výrobcům elektřiny, kteří jsou z jeho placení vyloučení, a která musí být podle čl. 108 odst. 3 SFEU oznámena Evropské komisi.
- 24 Předkládající soud uvádí, že ačkoli posouzení slučitelnosti státní podpory s vnitřním trhem spadá v souladu s čl. 108 odst. 2 SFEU do výlučné pravomoci Komise (rozsudky *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires* a další v. Francie, bod 14, a *Unicredito Italiano*, bod 42), nic to nemění na tom, že vnitrostátní soudy musí dbát na ochranu práv jednotlivců v případě porušení povinnosti předchozího oznámení státních podpor Komisi (rozsudek *Autonome Provinz Bozen*, bod 59) a jsou příslušné k výkladu pojmu „státní podpora“ a k určení, zda opatření přijaté členským státem představuje státní podporu, či nikoli (rozsudky *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires* a další v. Francie, bod 10, a *Transalpine Ölleitung in Österreich*, bod 39).
- 25 Ve světle judikatury Soudního dvora předkládající soud rovněž uvádí, že v oblasti státních podpor může Soudní dvůr poskytnout předkládajícímu soudu poznatky k výkladu unijního práva, které mu umožní určit, zda lze určité vnitrostátní opatření považovat za státní podporu ve smyslu tohoto práva (rozsudek *Fondul Proprietatea*, bod 84). Povinnost neprovádět podporu před jejím oznámením Komisi a před tím, než Komise provede předběžný přezkum podle čl. 108 odst. 3 SFEU, má navíc přímý účinek (rozsudek *Pearle* a další, body 30-32).
- 26 Předkládající soud uvádí, že o takový případ se jedná i v projednávané věci, neboť žalobkyně tvrdí, že opatření, kterým se stanoví poplatek, představuje státní podporu, ve vztahu k níž nebyla splněna tato oznamovací povinnost. Za těchto okolností sice vnitrostátní soud nemůže rozhodnout o slučitelnosti podpory s vnitřním trhem, nicméně je povinen konstatovat, že podpora je protiprávní, pokud nebyla oznámena v souladu s čl. 108 odst. 3 SFEU, neboť přímý účinek

tohoto ustanovení vyžaduje, aby byla tímto způsobem chráněna práva dotčené osoby.

- 27 Předkládající soud tedy považuje za nezbytné, aby Soudní dvůr vyložil kritéria pro posouzení případné státní podpory, zejména kritérium selektivního zvýhodnění zavedené napadeným opatřením, vzhledem k tomu, že některé kategorie výrobců elektřiny byly z placení poplatku vyloučeny.

c) Ke čtvrté otázce

- 28 Předkládající soud uvádí, že v projednávané věci vyvstává otázka kvalifikace poplatku v tom smyslu, že tento poplatek představuje opatření, jehož důsledkem je stanovení prodejní ceny nebo omezení svobody stanovit prodejní cenu, což by mohlo být v rozporu s ustanoveními směrnice 2019/944 a nařízení 2019/943 a 2022/1854, a to s ohledem na zásadu proporcionality, podmínky, za nichž je povolen zásah do tvorby cen na velkoobchodním trhu, neexistenci studie dopadů a nezbytná opatření přijatá na unijní úrovni v kontextu rostoucích cen energie.
- 29 Žalobkyně tvrdila, že poplatek představuje zásah do tvorby volných cen na trhu, který porušuje zásady nařízení 2019/943, jelikož nemůže vést ke stabilizaci cen, ale naopak k destabilizaci trhu jako celku. Současně poplatek zjevně porušuje meze intervence do cen dodávek, neboť i) ukládá cenové stropy na velkoobchodním trhu, a nikoli na maloobchodním trhu, ii) nepřímou stanovuje cenové stropy pro spotřebitele mimo domácnosti, a to mimo meze povolené směrnicí 2019/944, a iii) ukládá dodatečné náklady diskriminačním způsobem, přičemž placení tohoto poplatku nesou pouze dodavatelé a obchodníci, a nikoli všichni účastníci trhu, kteří nakupují a dále prodávají elektřinu na velkoobchodním trhu.
- 30 Vzhledem k tomu, že žalobkyně tvrdila, že mechanismus regulace cen zavedený poplatkem je v rozporu s nařízením 2022/1854 a překračuje jeho meze, jelikož je opatřením, které může ovlivnit fungování vnitřního trhu s energií, ohrozit bezpečnost dodávek a vést k novým zvýšením cen, má předkládající soud za to, že výklad Soudního dvora je nezbytný k určení, do jaké míry mají vnitrostátní ustanovení upravující poplatek významný dopad na jednání na trhu a ovlivňují volnou tvorbu cen, jak stanoví ustanovení směrnice 2019/944 a nařízení 2019/943 a 2022/1854.

d) K páté otázce

- 31 Předkládající soud uvádí, že v projednávané věci vyvstává otázka kvalifikace poplatku v tom smyslu, že tento poplatek představuje opatření, které má za následek přímé omezení nebo omezení s rovnocenným účinkem na obchod mezi členskými státy, která by mohla být v rozporu s dovolávanými unijními ustanoveními.

- 32 V období od 1. září do 16. prosince 2022 zavedlo OUG č. 27/2022 odlišné zdanění transakcí uzavřených v tuzemsku od transakcí určených na vývoz, přičemž u transakcí týkajících se prodeje elektřiny na vývoz nebo dodávek uvnitř Společenství z rumunského území bylo prakticky vyloučeno ziskové rozpětí, přičemž se na rozdíl mezi obchodní cenou energie na trhu v den předcházející transakci (a nikoliv skutečnou prodejní cenou) a nákupní cenou uplatnil 100 % poplatek. Tento způsob výpočtu v podstatě znamenal, že v případě vývozu energie do Unie nebyl uznán žádný zisk, zatímco při obchodování v Rumunsku se využívalo fiktivní ziskové rozpětí ve výši 2 %.
- 33 Ačkoli od 16. prosince 2022 byl zrušen odlišný vzorec pro výpočet platný pro vývozní transakce, po tomto datu bylo omezení vývozu energie realizováno nepřímo tím, že byly stanoveny mnohem přísnější transakční podmínky pro vývoz než pro dovoz: dovoz elektřiny již nepodléhal dani stanovené v prohibitivní výši, zatímco vývoz energie znamenal povinnost zaplatit daň z jakékoli částky přesahující nákupní cenu energie o 2 %, což vedlo k omezení s rovnocenným účinkem pro vývoz.
- 34 V této souvislosti je nezbytné vyjasnit slučitelnost vnitrostátních předpisů upravujících poplatky s unijním právem o volném pohybu zboží.

e) K šesté otázce

- 35 Předkládající soud má za to, že výklad Soudního dvora je nezbytný k určení, zda ustanovení článku 401 směrnice 2006/112 umožňují členským státům zavést takovou daň z obratu, jako je poplatek, a to vzhledem k tomu, že zdanění nezohledňuje náklady spojené s obchodní činností nebo skutečný dosažený zisk.
- 36 Předkládající soud uvádí, že obchodním společnostem vznikají za účelem výkonu jejich činnosti kromě nákladů na nákup elektřiny nebo zemního plynu zvláštní provozní náklady ve značné výši vzhledem ke složitosti trhu s energií (například náklady na vysoce kvalifikovaný personál, náklady na počítačové programy, tarify a provize za obchodování na centralizovaných trzích provozovaných operátorem trhu s elektřinou a zemním plynem, úrokové sazby týkající se nákladů na financování atd.). Ustanovení OUG č. 27/2022 týkající se způsobu výpočtu poplatku však nezohledňují odpočet těchto nákladů od základu daně.
- 37 Podle judikatury Soudního dvora může členský stát zachovat nebo zavést daně, dávky nebo poplatky pouze tehdy, pokud posledně uvedené nejsou srovnatelné s daní z obratu (rozsudek Novo Banco, bod 45).